

Intervju: Veliki će progutati male snabdevale električne energije

Klimatski ciljevi dovode u pitanje bilion dolara investicija

Merkel odgovorila pretnjama SAD obnovljenom podrškom Severnom toku 2

IEA: EU uštedela 8 mlrd dolara na računu za gas u 2018

Ponuda EPCG: Građani biraju tarifne modele

Čak 11 članica EU nema nameru da se odrekne uglja

Neposlušnost ili nepravda

Čelnik Enija: Na vreme planirati rešenja za radnike elektrana na uglj

EU revizori: EU OIE cilj za 2020. nedostižan

Naglo gašenje nuklearki ugroziće energetska sigurnost i klimatske ciljeve

SADRŽAJ

Čak 11 članica EU nema nameru da se odrekne uglja	OVDE
EU revizori: EU OIE cilj za 2020. nedostižan?	OVDE
Čelnik Enija: Na vreme planirati rešenja za radnike TE na ugallj	OVDE
IRENA: Struja iz vetra već 2020. jeftinija od fosilnih izvora	OVDE
Naglo gašenje nuklearke ugrozilo bi energetske sigurnost i klimatske ciljeve	OVDE
Intervju: Veliki će progutati male snabdevale električne energije	OVDE
Cene kliringa na tržištu električne energije jugoistočne Evrope	OVDE
Gotovo polovina struje u Nemačkoj proizvedena iz obnovljivih izvora	OVDE
Klimatski ciljevi dovode u pitanje bilion dolara investicija	OVDE
Novi fond za finansiranje klimatskih projekata	OVDE
Britanija uvela nove podsticajne tarife za mini proizvođače OIE	OVDE
EU istražuje podršku Litvanije državnoj energetskej firmi	OVDE
Investicione banke gube strpljenje u trgovanju naftom	OVDE
Bugarska: Kompanije traže 50%, regulator predlaže 3,7% veće cene struje	OVDE
Merkel odgovorila pretnjama SAD obnovljenom podrškom Severnom toku 2	OVDE
IEA: EU uštedela 8 mlrd dolara na računu za gas u 2018.	OVDE
Počela realizacija projekta gasovoda Južna interkonekcija	OVDE
Bulgartransgas smenio graditelja bugarske deonice Turskog toka	OVDE
Rusija pozvala Slovačku da se pridruži Severnom i Turskom toku 2	OVDE
Ponuda EPCG: Građani biraju tarifne modele	OVDE
Jesu li novi tarifni modeli EPCG najjasniji?	OVDE
Pušten u probni rad energetske kabl Crna Gora – Italija	OVDE
Slovenci odustali od hidrocentrala na Muri	OVDE

Čak 11 članica EU nema nameru da se odrekne uglja

BRISEL - [Analiza](#) 28 nacrtu Nacionalnih energetske i klimatskih planova (NECP) koje su države članice EU dostavile Evropskoj komisiji otkriva da neke zemlje nemaju nameru da se odreknu uglja, prenosi *Euractiv*.

Jedanaest zemalja EU nema planove za odustajanje od uglja ili planira samo vrlo ograničeno smanjenje instaliranih kapaciteta do 2030. godine, prema [analizi](#) Climate Action Europe i Sandbag.

Samo osam zemalja EU ima jasne planove za uklanjanje uglja iz njihovog miksa proizvodnje električne energije, dok su dve obećale da će to učiniti, ali bez navođenja izričitih datuma, utvrdile su pomenute dve nevladine organizacije.

Prema trenutnim planovima, velika većina preostalih energetske kapaciteta EU na uglj biće do 2030. godine locirana u samo 6 država članica: Poljskoj, Nemačkoj, Češkoj, Bugarskoj, Rumuniji i Grčkoj.

Sve u svemu, do tada će biti 60 GW instaliranih kapaciteta TE na uglj, što je za 58% manje od današnjeg 143 GW. Velika većina će biti locirana u Poljskoj (22,9 GW) i Nemačkoj (17 GW).

EU revizori: EU OIE cilj za 2020. neostvariv?

BRISEL - Francuska je jedna od šest zemalja EU za koju je malo verovatno da će ostvariti svoje ciljeve za obnovljivu energiju za 2020. godine, stavljajući time u opasnost u ukupan cilj Evropske unije od 20%, saopštili su revizori EU u četvrtak.

Francuska zaostaje u nastojanju da do 2020. dobija 23% svoje energije iz obnovljivih izvora, navodi se u izveštaju *Evropskog revizorskog suda*. Francuska je u 2017. podigla lestvicu udela OIE tek do 16,3%, a od 2005. godine je ritam uvećanja iznosio svega 0,5 procenata godišnje, navodi se u izveštaju.

Jedanaest zemalja EU već je ispunilo svoje OIE ciljeve, dok će im se do 2020. verovatno pridružiti Holandija, Irska, Velika Britanija, Luksemburg i Poljska, kažu revizori.

Još osam članica EU, uključujući Nemačku i Španiju, takođe moraju da ubrzaju prelazak na obnovljive izvore energije kako bi ispunile svoje ciljeve, navodi se u saopštenju suda.

Ako države članice ne ispune svoje nacionalne ciljeve, cilj EU da do 2030. godine 32% energije u tom bloku dođe iz obnovljivih izvora može biti ugrožen, kažu revizori.

Između 2005. i 2017. godine, udeo OIE u EU energetske miksu gotovo se udvostručio na 17,5%, što je samo nekoliko bodova manje od cilja bloka od 20%. Međutim, napredak je usporen od 2014. kada je određeni broj zemalja EU smanjio subvencije za proizvođače "zelene energije" kako bi olakšao teret potrošačima i nacionalnim budžetima.

"Usporavanje prelaska na obnovljivu energiju znači da možda nećemo ispuniti cilj EU 2020", navodi se u saopštenju revizora i poziva Evropska komisija da reaguje.

Čelnik Enija: Na vreme planirati rešenja za radnike TE na uglj

RIM - Evropski sistem proizvodnje električne energije je dostigao prekretnicu: uskoro bi nove, čiste, obnovljive i nadasve ekonomske tehnologije mogle poslati stare sisteme proizvodnje na osnovu sagorevanja uglja i drugih fosilnih goriva u penziju.

Analiza dolazi od Frančeska Staračea, izvršnog direktora Enela, najveće energetske kompanije na starom kontinentu.

U intervjuu za *Financial Times*, Starače je objasnio da kontinuirani rast konkurentnosti obnovljivih izvora energije gura proizvodnju uglja sa tržišta.

„Šta da radimo kada primarno dobro postane zastarelo? Možemo li ga braniti od isteka vremena? Možemo li da nastavimo da govorimo ljudima da sve ide dobro ako nastavimo da radimo ono što smo uvek radili? - pita Starače - Ili ćemo početi s planiranjem budućnosti“.

Prema podacima Eurocoal-a, evropska industrija uglja zapošljava 185.000 građana: dok Španija i Nemačka već planiraju preraspodelu te radne snage, druge zemlje oklevaju i suočavaju se sa velikim društvenim problemima.

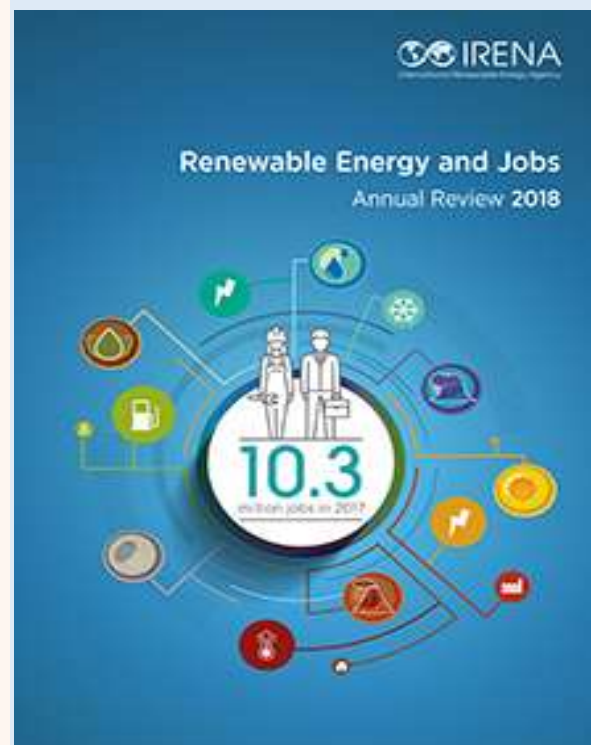
Od početka 2018. godine, povećanje troškova tzv. *karbonskih kredita*, dozvola koje se plaćaju kao nadoknada za emisiju svake tone ugljendioksida, bacile su na kolena stare termoelektre na uglj u Evropi .

Prema Staračeu, nove tehnologije i sve bolja sposobnost za upravljanje distribucijom energije, zajedno sa smanjenjem troškova za izgradnju postrojenja koja koriste obnovljive izvore, će dovesti do toga da generacije iz izvora zagađivanja budu sve manje konkurentne.

Struja iz vetra već 2020. jeftinija od fosilnih izvora

LONDON - Struja proizvedena u vetroelektranama na kopnu i u solarnim pogonima biće sledeće godine jeftinija od one generisane uz pomoć bilo kog fosilnog goriva, tvrdi se u izveštaju objavljenom ovih dana.

Cene struje iz obnovljivih izvora već beleže silazni trend, a analiza Međunarodne agencije za obnovljivu energiju (IRENA) sadrži nove podatke o tempu njihova pada.

„Vetroelektrane na kopnu i solarni sistemi biće do 2020. u pravilu manje skupi izvori električne energije, u poređenju s najjeftinijom alternativom fosilnih goriva bez finansijske pomoći (vlada)“, tvrdi **IRENA**.

Globalno ponderisan prosečni trošak struje proizvedene iz koncentrisane energije Sunca prošle godine je smanjen za 26 %, pokazali su podaci koje je prikupila agencija.

Troškovi proizvodnje struje iz bioenergije smanjili su se 14 %, trošak struje proizvedene u solarnim sistemima i vetroelektranama na kopnu za 13 %, iz hidroenergije za 12 %.

Najmanje je, prema rezultatima te analize, smanjen trošak proizvodnje struje iz energije vetra na moru i geotermalne, za jedan odsto.

U nekim delovima sveta struja iz vetroelektrana na kopnu i iz solarnih sistema već se proizvodi uz trošak od tri do četiri dolarska centa po kilovat satu (kWh), navodi IRENA.

Više od tri četvrtine vetroelektrana na kopnu i četiri petine velikih solarnih fotonaponskih sistema, koji će biti pušteni u pogon tokom sledeće godine najavljuju niže cene električne energije od najjeftinije struje proizvedene u novim termoelektranama na uglj, mazut ili prirodni gas, stoji u izveštaju.

Početkom prošle godine IRENA je prognozirala da bi do 2020. godine globalni prosečni trošak električne energije mogao pasti na manje od 4,9 US\$ centi po kWh za vetroelektrane na kopnu, odnosno 5,5 centi po kWh za solarnu energiju.

„Godinu dana kasnije, potencijalni trošak struje proizvedene u vetroelektranama na kopnu u 2020. godini pao je za dodatnih osam odsto, na 4,5 centi po kWh, dok je trošak struje proizvedene u solarnim sistemima pao za 13 %, na 4,8 centi po kWh", stoji u izveštaju.

Gašenje nuklearni pretnja energetske sigurnosti

LONDON - Nagli pad upotrebe nuklearne energije ugrozio bi energetske sigurnost i značajno povećao emisiju gasova staklene bašte, navodi se u izveštaju Međunarodne agencije za energiju (IEA).

S obzirom da se nuklearna energija suočava s neizvesnom budućnošću u mnogim zemljama, svet rizikuje nagli pad njene upotrebe u razvijenim privredama, što bi moglo rezultirati milijardama tona dodatnih emisija CO₂, upozorava IEA u izveštaju pod naslovom [Nuklearna energija i čist energetski sistem](#).

IEA naglašava da je nuklearna energija drugi po značaju izvor energije s niskom emisijom CO₂, koji obezbeđuje 10 % svetske proizvodnje električne energije. Ispred je samo hidroenergija sa 16 %.

Do 2025. nestaje 25 % nuklearnog kapaciteta

Međutim, upozorava se, budućnost nuklearne energije je neizvesna jer postrojenjima ističe radni vek i u razvijenim ekonomijama počinje njihovo zatvaranje, delom zbog politika koje se zalažu za njihovo ukidanje, ali i zbog ekonomskih i regulatornih faktora.

Bez promena u energetske politikama, razvijene ekonomije mogle bi do 2025. godine izgubiti 25 % svog nuklearnog energetske kapaciteta, a do dve trećine do 2040., upozorava izveštaj.

"Bez važnog doprinosa nuklearne energije, globalna energetska tranzicija biće mnogo teža", izjavio je izvršni direktor IEA Fatih Birol (foto dole).

U novom izveštaju se navodi da produženje radnog veka postojećih nuklearnih elektrana zahteva značajna kapitalna ulaganja, ali da su ona konkurentna ulaganjima u druge tehnologije proizvodnje električne energije, uključujući solarne i vetroelektrane, pa može pridoneti sigurnijoj i lakšoj energetske tranziciji.

S druge strane, međutim, tržišni uslovi za to ostaju nepovoljni, jer je dug period niskih veleprodajnih cena električne energije u većini razvijenih privreda oštro smanjio ili uklonio profitne marže za mnoge tehnologije, čime su nuklearke dovedene u opasnost od gašenja.

Novi projekti planirani u Finskoj, Francuskoj i Sjedinjenim Državama još nisu aktivni i suočeni su s velikim prekoračenjem troškova.

Potrebno do 2040. upetostručiti kapacitete OIE

"Da bi drugi izvori s niskim nivoom ugljenika, kao što su vetar i solarni fotonaponski sistemi, ispunili nedostatak nuklearne energije, njihovo uvođenje moralo bi se ubrzati do nivoa bez presedana", ističu u IEA.

U izveštaju se ukazuje da se poslednjih 20 godina kapacitet vetro i solarne energije povećao za oko 580 gigavata u razvijenim privredama, ali bi u narednih 20 godina, u slučaju nastavka gašenja nuklearke, trebalo obezbediti gotovo pet puta veći iznos.

Takvo drastično povećanje proizvodnje obnovljive energije stvorilo bi ozbiljne izazove u integrisanju novih izvora u širi energetske sistem, a energetske tranzicija toga tipa u razvijenim privredama zahtevala bi 1.600 milijardi dolara dodatnih ulaganja tokom narednih 20 godina, što bi na kraju platili potrošači kroz veće račune za struju.

Intervju: Veliki će progutati male snabdevale električne energije

PARIZ - Mnogi mali snabdevači električne energije u Francuskoj vremenom će nestajati sa tržišta, kako se ono bude konsolidovalo, kaže Anri Rebuje (Henri Reboulet), (foto dole) čelnik podfirme energetskog kolosa Vattenfall u Francuskoj.

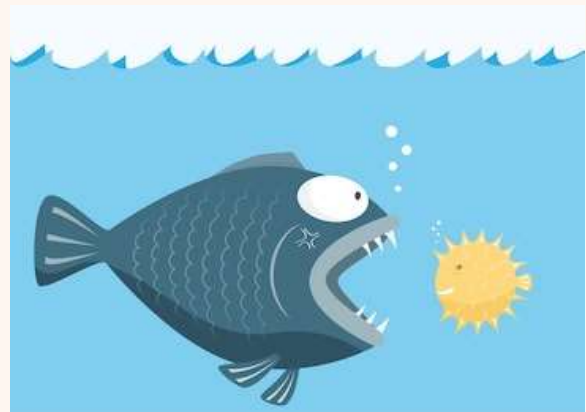
"Jasno je da na duži rok nećemo imati trideset dobavljača, kao što je sada slučaj", rekao je on u intervjuu za **Montel**.

"Već vidimo početak konsolidacije", kazao je Rebuje, ukazujući na prošlogodišnju odluku naftnog giganta Total da kupi Direct Energie, glavnog rivala državnom elektroenergetskom kolosu EDF. "Pravi talas konsolidacije će početi, sa malim igračima koji će biti kupljeni, ili će 'baciti peškir'".

Francusko tržište električne energije se u potpunosti otvorilo konkurenciji 2007. godine i dok još uvek dominira bivši monopolista EDF, pojavilo se oko 30 manjih rivala licenciranih od strane francuskog energetskog regulatora CRE.

Ipak, izvršni direktor francuskog ogranka švedske državne energetske kompanije Vattenfall smatra da će samo veliki igrači imati finansijsku moć da dugoročno opstanu na energetskom tržištu. Velike i dobro finansirane naftne i gasne kompanije, kao što su Total ili Shell, kupuju obnovljive izvore energije u Evropi, jer kako vlade, tako i kompanije nastoje da smanje emisije CO2.

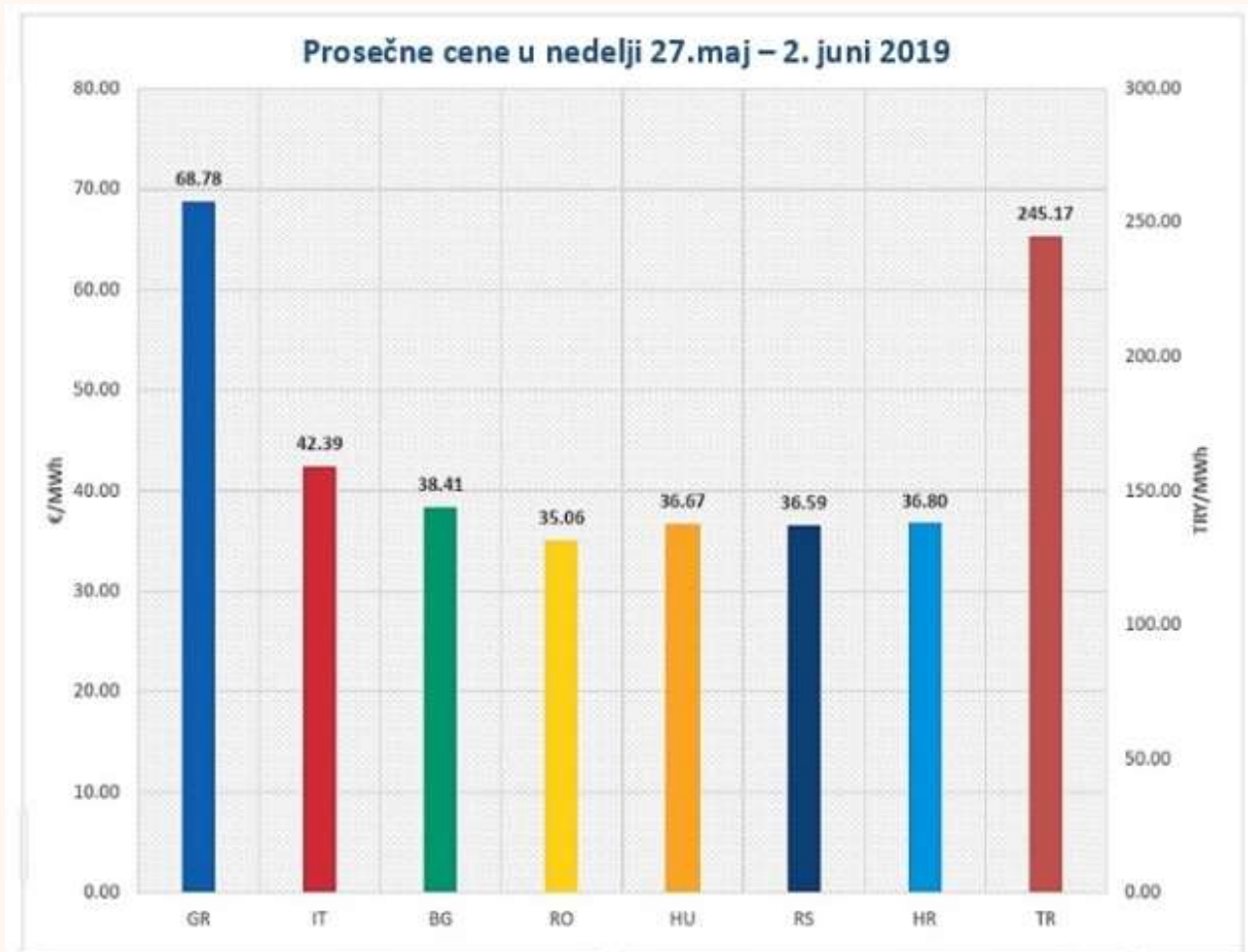
Rebuje je rekao da Vattenfall ne isključuje kupovinu manjih konkurenata u Francuskoj ali je za to neophodna "veća regulatorna "vidljivost" u toj zemlji, kao i jasnoća cena. On kaže da Francuska treba odmah da udvostruči na 200 TWh godine količinu EDF-ove proizvodnje električne energije iz nuklearke koja se prodaje po regulisanoj ceni od 42 EUR / MWh. Potražnja za tom proizvodnjom, koja je trenutno mnogo jeftinija od tržišne ponude od 50 EUR / MWh, premašila je granicu od 100 TWh krajem prošle godine i verovatno će dostići oko 150 TWh za isporuke u 2020, rekao je Rebuje.

IENE: Cene kliringa na tržištu električne energije jugoistočne Evrope

ATINA - Niske veleprodajne cene na evropskim tržištima, visoki rezultati obnovljivih izvora energije u Rumuniji i Italiji, kao i visoka proizvodnja hidroenergije u tim dvema zemljama i regionu zapadnog Balkana, oborili su cene električne energije na 36 € / MWh.

Slično kao i u prethodnoj nedelji, tokovi električne energije iz centralne Evrope i Rumunije preplavili su region, što je dovelo do pada cena, dok je posebno grčki sistem zbog niske dostupnosti interkonekcijskih kapaciteta radio na znatno višim troškovima, navodi se u analizi instituta IENE.(Tabela)

Gotovo polovina struje u Nemačkoj proizvedena iz obnovljivih izvora

BERLIN - Gotovo polovina električne energije u Nemačkoj od početka godine proizvedena je iz obnovljivih izvora (OIE), objavio je portal energylivenews.com.

Prema podacima Instituta Fraunhofer, iz OIE je u najvećoj ekonomiji Evrope od početka ove godine do sada, isporukama u javnu mrežu, pokriveno 47 % potrena zemlje za električnom energijom.

To je značajno iznad udela "čiste" energije u odnosu na isto razdoblje prošle godine, kada je iznosio 40,6 %.

Klimatski ciljevi dovode u pitanje bilion dolara investicija

LONDON – Deset vodećih svjetskih energetske kompanije planiraju investicije od blizu bilion, odnosno hiljadu milijardi dolara do 2030. godine, u svim oblastima - od pronalaska i eksploatacije nafte i gasa iz novih polja, do opreme koja se kreće od bespilotnih letelica do postrojenja za bušenje.

Ako se posao u oblasti nafte i gasa pokrene kao što je to bio slučaj u prošlom stoleću, ti projekti će verovatno doneti akcionarima masne zarade. Međutim, pojedini analitičari upozoravaju da vrednost većine te infrastrukture rizikuje da padne na nulu, piše **Bloomberg**.

Ako vlade utvrde stroge ciljeve za smanjenje emisije gasova staklene bašte, potrošnja fosilnih goriva će pasti, a sa tim i cene nafte. Održivost teško dostupnih izvora, kao što su lokacije na dubokom moru, opala bi još brže - postajući ono što neki zovu "nasukanim sredstvima (stranded assets).

Zaoštavanje klimatske politike bi, ukratko, značilo da bi mnogo investicija biti proćerdano, konstatuje **Bloomberg**.

Novi fond za finansiranje klimatskih projekata

BRISSEL - U sedištu Evropske unije u Briselu, 29. maja je promovisan novi investicioni fond od 100 miliona evra, odakle će se finansirati klimatski optimalni razvojni projekti.

Osnivači fonda, na čelu sa predsednikom Majkrosofta i filantropom Bilom Gejtsom, su Evropska komisija i Evropska investiciona banka (EIB).

BEV-E fond (Breakthrough Energy Ventures Europe) podržaće najbolje evropske preduzetnike u oblasti čiste energije čija rešenja mogu doneti "značajno i trajno" smanjenje

emisija gasova staklene bašte u sektorima električne energije, transporta, poljoprivrede, proizvodnje i zgradarstvu.

„Raditi po starom nije opcija. Godišnje nam treba više od 500 miliona evra ulaganja kako bi 2050. dostigli ugljenično neutralnu privredu“, izjavio je Maroš Šefčović, potpredsednik Evropske komisije zadužen za evropsku energetske uniju, objavio je **Energy live News**.

Britanija uvela nove podsticajne tarife za mini proizvođače OIE

LONDON - Nakon ukidanja feed-in tarifa za napajanje solarnom energijom u zemlji u aprilu, i masivnog pada instalacija u solarnim fotonaponskim (PV) panelima u tom mesecu i maju 2019. godine, vlada Velike Britanije usvojila je ove nedelje nove garancije za ove male proizvođače obnovljive energije.

„Nova garancija za mali izvoz“ (električne energije)“ će osigurati da domaćinstva i poslovni objekti koji koriste male obnovljive tehnologije, kao što su solarni paneli ili minijaturne vetrenjače, kapaciteta do 5 MW, dobijaju naknadu za energiju koja se isporučuje (izvozi) u mrežu. Pametna brojlara će pratiti ulaz.

Novo zakonodavstvo obavezuje dobavljače energije sa bazom od preko 150.000 klijenata da uvedu nove feed-in tarife do 1. januara 2020. godine. Zakonodavstvo efikasno pokriva 90% energetskog tržišta zemlje, piše portal **Smart Energy**.

EU istražuje podršku Litvanije državnoj energetskej firmi

BRISEL - Evropska komisija saopštila je 3. juna da je pokrenula istragu o mogućoj nezakonitoj finansijskoj pomoći koju je Litvanija pružila državnoj energetskej kompaniji Lietuvos Energija.

Kompanija je od litvanske vlade primila između 2013. i 2018. godine sredstva za pružanje usluga strateških rezervi električne energije, koje održavaju proizvodne kapacitete izvan tržišta električne energije i koriste se u hitnim slučajevima.

„Komisija je došla do preliminarne zaključka da ta mera predstavlja državnu pomoć“, navodi se u saopštenju izvršne vlasti EU. Komisija navodi da će sada proceniti da li je ovim nepotrebno narušena konkurencija na litvanskom tržištu električne energije.

U saopštenju se navodi da će istražiti da li su usluge strateških rezervi bile neophodne u periodu između 2015. i 2018. godine, kada je Litvanija povećala svoje energetske interkonekcije sa susednim zemljama.

Brisel će takođe proceniti da li je prikladno i proporcionalno da Litvanija direktno i isključivo dodeli ovu funkciju Lietuvos, navodi se u saopštenju.

Investicione banke gube strpljenje u trgovanju naftom

LONDON - Trgovačke jedinice u investicionim bankama zarađuju mnogo više novca kupovinom i prodajom gasa, metala i dozvola za emisije CO2 nego što trguju sirovom naftom, piše u ponedeljak **Reuters**.

Dvanaest najvećih svetskih investicionih banaka zaradilo je prošle godine 2,5 milijarde dolara od preprodaje električne energije, prirodnog gasa i metala, dok je na trgovini sirovom naftom zarada iznosila tek 450 miliona dolara.

"Kako idemo ka dekarbonizovanoj ekonomiji, ovi biznisi (banaka) uviđaju da se moraju orijentisati na električnu energiju", izjavio je za **Reuters** Džonatan Funel iz kompanije za zapošljavanje Proco Commodities.

Bugarska: Kompanije traže 50%, regulator predlaže 3,7% veće cene struje

SOFIJA - „Ako prihvatimo zahteve energetske kompanije, cene grejanja i električne energije će porasti za više od 50%, rekao je čelnik bugarske energetske regulatorne Komisije (KEVR) Ivan

Ivanov (foto) novinarima posle sastanka sa proizvođačima energije uoči donošenja novih tarifa 1. jula, izveštava novinska agencija Focus.

"Ako bi se morali ispuniti svi zahtevi ovih kompanija, troškovi struje i grejanja za preduzeća i domaćinstva će porasti za najmanje 50-60%. To je socijalni teret koji bugarski građani ne mogu da podnesu", rekao je Ivanov.

"Komisija je stoga, da ne bi doveli te energetske kompanije u finansijske probleme, a u isto vreme zaštitili bugarske potrošače, predložila povećanje u okviru rasta inflacije od 3,7% u odnosu na april 2018. godine", objasnio je on.

U poslednjem izveštaju, bugarski energetske regulator predviđa povećanje cene električne energije u proseku (zavisno od snabdevača) za 3,5%, a grejanja za 4,5%.

Merkel odgovorila pretnjama SAD obnovljenom podrškom Severnom toku 2

BERLIN - Nemačka kancelarka Angela Merkel izjavila je u utorak da podržava stav nemačke industrije o potrebi za izgradnjom Severnog toka 2, uprkos novim upozorenjima iz SAD, kao i dopuni EU direktive koja zabranjuje isključivu rusku kontrolu nad delom gasovoda, prenosi cnsnews.com.

Merkelovova je rekla u utorak na konferenciji Federacije nemačke industrije (BDI) u Berlinu, da će projekat biti nastavljen jer je prelazak na prirodni gas jedina alternative odustajanju te zemlje od nuklearne energije i energije iz uglja.

„Zato sam se uvek zalagala da se, osim tranzita preko Ukrajine, izgradi Severni tok 2 i za ovo imamo zajedničko mišljenje“, rekla je Merkelova.

Gasprom: Završeno 57% gasovoda

Ruska agencija **Interfax** je u ponedeljak prenela izveštaj iz Gasproma da je trenutno završeno 57% projekta Severni tok 2.

Vlasnik projekta i jedini deoničar je Gasprom, uz finansijsku podršku austrijskog OMV-a, anglo-holandskog Shell-a, francuske Engie i nemačkih kompanija Uniper i Wintershall.

Pretnje SAD i dopunjena EU Direktiva

Merkelova ponovljena podrška projektu dolazi neposredno pošto je američki državni sekretar Mike Pompeo tokom petodnevne turneje po Evropi podvukao američko protivljenje Severnom toku 2, dok je američkom Senatu prosleđen dvopartijski predlog Zakona kojim bi se sankcionisale blokadom pristupa američkom finansijskom sistemu i posjedovanjem imovine u SAD kompanije koje učestvuju u gradnji gasovoda.

EU je nedavno proširila i na offshore gasovode iz ne-EU zemalja direktivu o pravilima liberalizacije tržišta gasa. Nova pravila, koja su stupila na snagu 24. maja, pokrivaju samo segment od 54 km gasovoda dužine 1.200 km u teritorijalnim vodama Nemačke. Njima se zabranjuje Gaspromu da bude jedini vlasnik i snabdevač gasa i zahteva da druge kompanije dobiju pravo pristupa tom delu gasovoda.

Gasprom je amandmane nazvao diskriminatornim i najavio tužbu, koju još nije pokrenuo.

IEA: EU uštedela 8 mlrd dolara na računu za gas u 2018.

PARIZ - Prvi čovek Međunarodne agencije za energiju, IEA, Fatih Birol rekao je da je 2018. bila "zlatna godina" za prirodni gas, koji je činio 45% ukupnog globalnog rasta energije, najbrži za dve decenije.

Komentarišući upravo objavljen godišnjak IEA o gasu, Birol je rekao da je Evropa uštedela 8 milijardi dolara na računu za prirodni gas prošle godine, jer su rastuća proizvodnja u SAD i reakcije na energetske tržištima EU primorali Rusiju da promeni svoj mehanizam određivanja cena gasa indeksiranog naftom.

IEA u godišnjem izveštaju, procenjuje rast svetske potražnje za prirodnim gasom od 1,6% godišnje do 2024. godine, prvenstveno na impulsu iz azijsko-pacifičkog regiona.

U izveštaju, objavljenom 7. juna, IEA vidi rast potrošnje gasa u Kini u proseku 8%, manje u odnosu na dvocifrenu stopu rasta poslednjih godina, ali što će i dalje činiti oko 40% porasta globalne potražnje u narednim godinama. Globalna potrošnja gasa 2018. godine zabeležila je najjači rast od 2010. sa procenjenom stopom od 4,6%, navodi IEA.

Počela realizacija projekta gasovoda Južna interkonekcija

SARAJEVO – Poziv za izbor konsultanta za izradu studije uticaja na životnu sredinu i studije izvodljivosti za projekat Južne interkonekcije objavljen je na stranicama BH-Gasa i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), saopšteno je u prošli petak iz sarajevske gasne kompanije.

Time je službeno počela realizacija tog projekta, tj. gasovoda koji će se od granice Hrvatske i BiH, preko Posušja, do Novog Travnika spojiti na postojeći gasovodni transportni sistem. Gasovod predviđa i krak za Mostar.

Ovim projektom bi Bosna i Hercegovina dobila pristup novim izvorima snabdevanja gasom, kao što su Kaspijski region, planirani LNG terminal na ostrvu Krku, skladišta prirodnog gasa u susjednim zemljama i dr, navodi BH Gas.

Za izradu navedenih studija BH-Gas je dobio sredstva od USAID-a, a koja će se realizovati putem EBRD-a. Prve isporuke prirodnog gasa gasovodom Južna interkonekcija se očekuju 2023. godine.

Bulgartransgas smenio graditelja bugarske deonice Turskog toka

SOFIJA - Posao izgradnje dela Turskog toka u Bugarskoj oduzet je saudijsko-italijanskom konzorcijumu Arkad i poveren je *Konzorcijumu za razvoj gasa — Bugarska*, izjavio je u utorak izvršni direktor bugarskog operatera gasovodnog sistema, Bulgartransgaz, Vladimir Malinov.

Prema njegovim rečima, saudijski konzorcijum, koji je 3. aprila izabran na tenderu zbog najniže ponuđene cene, suspendovan je sa posla, jer nije dostavio potpunu dokumentaciju u roku, prenosi portal **ECONOMIC.BG**.

Malinov je napomenuo da je drugoplasirani na pomenutom tenderu, *Konzorcijum za razvoj gasa — Bugarska* spreman da smanji svoju cenovnu ponudu od 1,6 milijardi evra za 31,5 odsto i praktično je izjednači sa ponudom Arkada od 1,1 milijarde evra.

Rok za zaključivanje ugovora sa novim izvođačem je mesec i po dana.

U Konzorcijumu za razvoj gasa - Bugarska su Bonatti, italijanska podfirma nemačke kompanije Max Streicher i luksemburška firma Completions Development Sàrl, koje su bugarski mediji povezivali sa ruskim proizvođačem cevi TMK.

Rok za izgradnju 474,7 km dugog gasovoda do granice sa Srbijom je 615 dana.

Arkad može u roku od 10 dana da podnese žalbu na odluku Bulgartransgasa, što bi moglo izazvati kašnjenje u realizaciji projekta, piše **Sofia Globe**.

Isporuke kroz Turski tok do granice sa Srbijom trebalo bi da počnu početkom naredne godine i dostignu puni kapacitet do kraja 2020.

Rusija pozvala Slovačku da se pridruži Severnom i Turskom toku 2

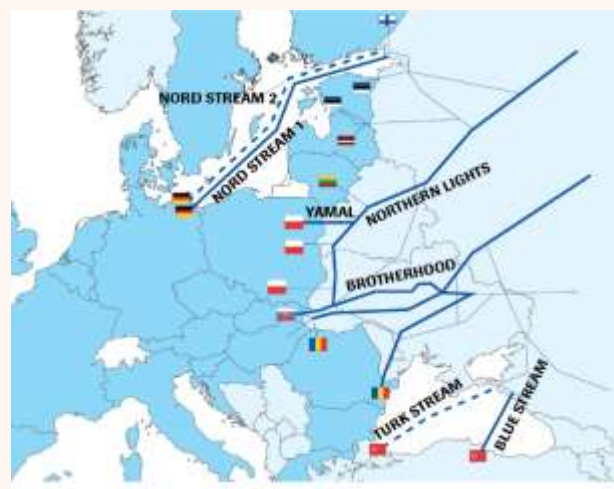
MOSKVA - Rusija i Slovačka razgovaraju o ulasku Bratislave u projekte gasovoda Severni tok 2 i Turski tok, rekao je u sredu ruski premijer Dmitrij Medvedev.

"Moramo pronaći zajedničke tačke i obostrano korisne oblasti saradnje u vezi sa povezivanjem Slovačke sa Severnim tokom 2, kao i sa

Turskim tokom", izjavio je Medvedev nakon razgovora sa slovačkim premijerom Petrom Pelegrinijem (foto).

Tass piše da je Pelegrini na sastanku u Moskvi odgovorio da je Slovačka spremna da ponudi svoju gasovodnu infrastrukturu i skladišta za gas koji će biti isporučen preko tih gasovoda.

Slika: Postojeći i planirani izvozni ruski gasovodi za tržište Evrope i Turske

Ponuda EPCG: Građani biraju tarifne modele

PODGORICA – Građani Crne Gore će od 1. juna moći da izaberu osnovni, plavi, crveni ili zeleni tarifni model snabdevanja električnom energijom, koje im je ponudila tamošnja Elektroprivreda (EPCG).

KADA I KAKO IZABRATI TARIFNI MODEL?
Tarifni model može se izabrati bilo kada potpisivanjem ugovora na fakturu lokalna jedinice snabdijevanja. Tarifni model može se mijenjati jednom godišnje.

ŠTA SE DEŠAVA AKO KUPAC NE IZABERE TARIFNI MODEL?
Ukoliko kupac ne odabere novi tarifni model, utrošak električne energije automatski će se obračunavati po cijenama iz Osnovnog modela.

DA LI IZBOROM TARIFNOG MODELA OSTAJE POPUST ZA ZLATNI TIH I SUBVENCIJE ZA BANJIVKE I OSJETLJIVE GRUPE?
EPCG će nastaviti da stimulise oko 200 hiljada domaćinstava Osnova Zlatnog tih, sa popustom od 15 odsto za aktivnu energiju. Nastaviće se i subvencionisane naplate i kupaca defisienih kriterijuma Ministarstva rada i socijalnog staranja.

MOGU LI NOVE TARIFNE MODELE IZABRATI KUPCI KOJI IMAJU DUGOVANJAT?
Kupci koji duguju po osnovu utrošene električne energije, lakode mogu odabrati neki od novih tarifnih modela.

KAKO ODABRATI NAJPOVOLJNIJI?

Istovremeno, od 1. juna i vlada u Podgorici ukida *naknadu 1* za obnovljive izvore, prenose **lokalni mediji**.

Osnovni model predviđen je za kupce koji na osnovu sopstvene potrošnje procene da im ne odgovaraju uslovi nova tri tarifna modela. Ukoliko ne izaberu neki drugi, računi će se obračunavati po osnovnom.

Plavi model omogućava potrošnju 150 kilovat sati u višoj tarifi i još toliko u nižoj, po ceni dva odsto nižoj od prethodne. Svaki potrošeni kWh preko navedene količine obračunavaće se po novoj ceni.

Crveni model nudi jedinstvenu cenu energije 24 sata svakog dana u sedmici, dok zeleni podrazumeva potrošnju energije isključivo iz obnovljivih izvora, uz dodatnih 0,2 centa po kWh.

Jesu li novi tarifni modeli EPCG najjasniji?

PODGORICA - Ekonomski analitičar Predrag Drecun smatra da tarifni modeli nisu najjasniji.

“Tek posle prvog računa ćemo videti koliko stvarno iznose opterećenja u skladu sa tarifnim brojem odnosno izborom tarife“, ističe Drecun.

On smatra da Elektroprivreda treba da služi kao preduzeće koje pruža usluge građanima i privredi Crne Gore. “Treba da pravi dobit koja omogućava održavanje sistema i unapređivanje sistema ali nikako da osnovni cilj tog preduzeća bude profit“, smatra Drecun.

Po njemu, osnovni problem je u tome što će građani tarifni model moći da promene samo jednom godišnje. “U tom grmu leži zec jer ako napravite grešku u januaru vi ćete do narednog januara ispaštati tu grešku“, poručuje Drecun.

Kalkulator koji se nalazi na web stranici Elektroprivrede može pomoći građanima da se odluče koji tarifni model da odaberu, ističe PR EPCG Eleonora Albijanić.

Izračunajte iznos računa na osnovu potrošnje - AAA
Kalkulacija po tarifnim modelima

Puten ovog servisa možete izračunati iznos vašeg računa za električnu energiju na osnovu ostvarene potrošnje. Kalkulatori važi samo za kategoriju Domaćinstva

NAPOMENA: Kalkulator se odnosi na cene električne energije i tarifne modele koji će početi da se primenjuju od 1. maja 2015. godine.

Vodič

“Dovoljno je da potrošači unesu količinu električne energije koju troše po višoj i nižoj tarifi i kalkulator im automatski izračuna iznos računa za plavi, crveni, zeleni i osnovni model na osnovu čega mogu da se odluče“, kazala je ona, a prenose podgoričke **Vijesti**.

Pušten u probni rad energetski kabl Crna Gora – Italija

PODGORICA - Ministarka ekonomije Crne Gore, Dragica Sekulić saopštila je u 3. juna da je podmorski kabl, dužine 433 kilometra, koji energetski spaja Italiju i Crnu Goru, postavljen sa svom pratećom infrastrukturom i pušten u probni rad.

Njegova komercijalna upotreba očekuje krajem godine, dodala je ona.

Prema rečima Sekulićeve, ovim projektom se s jedne strane tržište Balkana povezuje sa tržištem Evropske unije, a istovremeno će ojačati i prenosna mreža u Crnoj Gori.

„Često ponavljam da je kabl između Crne Gore i Italije u oblasti energetike auto-put. To znači da sve ono što se proizvede u Crnoj Gori imaće svoje sigurno tržište van Crne Gore, imaće perspektivu kompletne proizvodnje u Crnoj Gori i to će značiti benefite ne samo za državne već i privatne kompanije u Crnoj Gori - kazala je ministarka.

Ugovor o povezivanju Italije i Crne Gore energetskim kablom potpisan je sredinom novembra 2010. godine, a grade ga italijanska Terna i Crnogorski elektroprenosni sistem. Ukupna vrednost projekta iznosi oko milijardu evra, s tim što Crna Gora učestvuje sa oko 100 miliona

Slovinci odustali od HE na Muri

LJUBLJANA - Slovenija je odustala od planova da gradi hidrocentrale na reci Muri nakon dugotrajne borbe koju su lokalno stanovništvo i civilno društvo vodili za očuvanje životne sredine, javio je 30. maja **Reuters**.

„Priprema...za hidrocentrale je stopirana zbog zaštite životne sredine... Ispunjavamo naše obaveze iz koalicionog sporazuma da više neće biti hidrocentrala na (slovenačkom delu) Mure”, rekao je ministar za očuvanje životne sredine Simon Zajc.

Planovi za izgradnju do osam hidrocentrala na Muri, na istoku zemlje, su predstavljeni 2005, ali su demonstranti tvrdili da će uništiti lokalnu životnu sredinu i njen bogati biodiverzitet.

Pet stranaka iz koalicije levog centra je potpisalo sporazum u avgustu, nakon opštih izbora u junu, kojim su se obavezali da će zaštititi Muru, da tamo neće graditi hidrocentrale i da će nove centrale graditi na Savi.

